

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ФАКУЛЬТЕТУ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ ЦИВІЛЬНИХ ОСІБ ННІ
ПОЗН

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЇ

З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІНОЗЕМНА МОВА»

спеціальність 081 «Право»

для здобувачів вищої освіти I курсу факультету заочного навчання цивільних осіб ННІ ПОЗН,
що навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти на базі ПЗСО

Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Іноземна мова» для здобувачів вищої освіти I курсу факультету заочного навчання цивільних осіб ННІ ПОЗН, спеціальність 081 «Право»/ Дніпроп: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2016. – 15 с.

РОЗРОБНИКИ:

Шубенок Т.І., викладачка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Аллахвердян Т. М., доктор філол. наук, доцент,
професор кафедри перекладу
ДВНЗ «Національний гірничий університет»,

Гречухіна І. Д., кандидат філол. наук, доцент
доцент кафедри українознавства та іноземних мов ДДУВС

.

Конспект лекції обговорений
та схвалений на засіданні
кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін від
29. 07. 2016 р., протокол № 23

**ТЕМА № 1: «ЗНАЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПРОФЕСІЙНІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИСТА»
(2 години)**

ПЛАН ЛЕКЦІЇ:

1. Мета вивчення англійської мови у ВНЗ.
2. Місце англійської мови у світовому просторі.
3. Англійська мова у професійній діяльності.

Висновки.

Контрольні питання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Замкова Н.Л. Формування професійних якостей майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності у процесі вивчення іноземних мов: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. – К., 2005. – 254 с.
2. Любченко О.С. Довідник учителя англійської мови в запитаннях та відповідях. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – 608 с.
3. <http://www.edukation.com.ua/пресса/pressa3.pdf>

МЕТА ЛЕКЦІЇ

Мета – розкрити сутність і призначення іноземної мови, визначити її дисциплінарний статус у системі наук; з'ясувати основні питання іноземної мови; обґрунтувати необхідність вивчення іноземної мови майбутніми юристами; проаналізувати основні підходи до розуміння іноземної мови у професійній діяльності.

Основна проблема: іноземна мова – самостійна галузь знання, що передбачає вивчення мовних та мовленнєвих особливостей певної мови (англійської), її зв'язок з культурою та розвитком країни. Водночас існує безліч підходів до розуміння сутності і призначення вивчення іноземної мови майбутніми фахівцями та її місця у системі інших наук. Розкриття існуючих понять та виокремлення певних напрямлень у вивченні мови – мета даної лекції.

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Іноземна мова» – необхідний елемент теоретичної, світоглядної, методологічної та спеціальної підготовки юристів. Це цілком самостійна галузь знання, що має давню історію і потужну джерельну базу. На сучасному етапі розвитку світового простору, відбувається підвищення інтересу до вивчення іноземної мови. Це пояснюється інтеграцією країни до світового простору.

Сучасний етап розвитку міжнародних зв'язків України у різних галузях господарства, входження її в європейський економічний та освітній простір зумовлює потребу в майбутніх юристах, які б вільно володіли хоча б однією іноземною мовою. Знання англійської мови сьогодні вже не є перевагою або просто коштовною якістю – воно стало необхідністю. Більше півтора мільярдів людей в світі володіють англійською мовою.

I. МЕТА ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕНОЇ МОВИ У ВНЗ

Англомовні ресурси складають близько 80 відсотків всіх сайтів в Інтернеті. Якщо у вас є хоч якісь інтереси, професійні або особисті, то майже завжди можна з упевненістю сказати, що більшість публікацій на тему, яка цікавить вас, написана англійською мовою.

Не важливо, програміст ви або юрист, захоплюєтесь йогою або сучасними технологіями – якщо ви не знаєте англійської мови, то велика частина інформації з цієї теми залишається для вас недоступною. Якщо ви вирушаєте на відпочинок за кордон, не знаючи англійської мови, то всі ваші враження про відпустку будуть з серії: «їда смачна, а ось обслуговування - не дуже».

Як неприємно це визнавати, але людина, що не розуміє англійської мови в двадцять першому столітті, опиняється в положенні відокремленої від всього світу мовним бар'єром.

Що стосується професії юриста, то відомо, що юрист займає особливе місце в суспільстві, адже він займається вирішенням складних проблем

соціально-політичного, економічного та міжнародного характеру. Таким чином, діяльність більшості напрямків нашого суспільства практично неможлива без цілеспрямованої творчої професійної діяльності фахівців-юристів. Отже, фахівець-юрист повинен не тільки вміти спілкуватися іноземною мовою, а володіти навичками і вміннями професійного спілкування іноземною мовою, до складу якого входить передусім ведення ділових усних та письмових переговорів англійською мовою.

Знання іноземної мови здатне істотно підвищити ефективність наукових досліджень, а юрист-практик зі знанням іноземної має набагато кращі перспективи на ринку праці.

Якщо юрист знає дві та більше мов, це буде значною перевагою під час працевлаштування. Проте, знання саме англійської є неодмінною умовою. При доборі персоналу перевага надається спеціалістам з вільним володінням англійською на такому ж високому рівні, що й російською чи українською. Це дає змогу не тільки надавати юридичні послуги мовою клієнта, а й постійно підвищувати професійний та діловий рівень завдяки участі в різних конференціях, семінарах, а також під час проходження закордонних стажувань.

Мета навчання іноземної мови у немовних вищих навчальних закладах полягає у формуванні у студентів іншомовної професійно-спрямованої комунікативної компетенції – умінь і навичок здійснювати спілкування в усній і письмовій формі у межах професійної сфери і тематики, визначених програмою для кожного фаху, дотримуючись традицій і норм, усталених у країні, мова якої вивчається [4].

Студентам – майбутнім фахівцям – необхідно набути іншомовної професійно-спрямованої комунікативної компетенції, яка вважається сформованою, якщо майбутній фахівець використовує іноземну мову, щоб самостійно отримувати і розширювати свої знання і досвід.

Навчання іноземних мов у немовному ВНЗ передбачає оволодіння студентами навичками й вміннями іншомовної комунікації в суто

професійних цілях. Головною метою професійного навчання є формування особистості фахівця, який ефективно здійснює трудову діяльність. Важливу роль у цьому процесі відіграє мотивація вивчення іноземної мови, яка виражається в потребі організувати професійну комунікацію, у тому числі іноземною мовою.

На нашу думку, найбільш вдалим є термін О.Б. Тарнопольського та З.М. Корневої «професійна іншомовна комунікативна компетенція». На думку дослідників, професійна іншомовна комунікативна компетенція складається з шести компонентів:

– лінгвістичної компетенції (здатність комуніканта продукувати та розуміти усне та письмове мовлення відповідно до норм системи мови);

– соціолінгвістичної компетенції (здатність комуніканта продукувати та розуміти усне та письмове мовлення відповідно до тих культурних норм, які існують у певній мовній та культурній спільноті);

– прагматичної компетенції (здатність комуніканта продукувати та розуміти усне та письмове мовлення відповідно до власних цілей і намірів, взаємовідносин з іншими комунікантами, конкретної комунікативної ситуації);

– формально-логічної компетенції (здатність продукувати логічно побудовані та зв'язні усні та письмові висловлювання і вміння передавати цю зв'язність та логічність через спеціальні формальні мовні засоби, а також здатність комуніканта розуміти логіку та взаємозв'язок усних та письмових висловлювань, що ним сприймаються, у тому числі орієнтуючись на формальні мовні засоби зв'язку);

– психологічної компетенції (вміння доводити свою точку зору, переконувати партнерів по усній або письмовій комунікації, вміння знайти правильний підхід до них та багато інших суто психологічних вмінь);

– предметної компетенції (обізнаність у предметному змісті спілкування).

ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО ПИТАННЯ

Таким чином, діяльність більшості напрямків нашого суспільства практично неможлива без цілеспрямованої творчої професійної діяльності фахівців-юристів. Отже, фахівець-юрист повинен не тільки вміти спілкуватися іноземною мовою, а володіти навичками і вміннями професійного спілкування іноземною мовою, до складу якого входить передусім ведення ділових усних та письмових переговорів англійською мовою.

II. МІСЦЕ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СВІТОВОМУ ПРОСТОРИ

Англійську мову вважають своєю рідною мовою майже 400 мільйонів людей, а в якості другої мови нею володіють більше 1 мільярда людей. Тим не менш, англійська мова займає лише третє місце в світі за поширеністю після китайської та іспанської мов.

Найстарішим словам англійської мови майже 14 000 років і вони походять з ностратичних мов індоєвропейської сім'ї. До таких слів належать слова apple (apple), bad (bad), gold (gold).

Словниковий склад англійської мови є найбільшим у світі і налічує близько 800 000 слів. При цьому словниковий запас більшості носіїв англійської мови складає 12000 - 20000 слів, а для того, щоб говорити англійською, досить вивчити 1500 - 2000 слів.

Декілька фактів історичного та сучасного аспекту:

- В англійській мові назви всіх континентів закінчуються на ту ж літеру, з якої починаються.

- За даними словника OxfordEnglishDictionary найдовше слово англійською мовою - це слово «pneumonoultramicroscopicsilicovolcanokoniosis». В ньому 45 букв – силікоз – захворювання людини, викликане тривалим вдиханням пилу, що містить вільний діоксид кремнію.

- Єдиний числівник в англійській мові, кількість букв якого збігається з числовим значенням, - це слово «four» («чотири»).

- В англійській мові немає слів, які римується із словами month, orange, silver або purple.

- Англійське слово slave (раб) походить від назви слов'янських племен. В давнину германські племена продавали слов'янських бранців в рабство римлянам.

- Сама поширена буква англійського алфавіту - E, а сама рідко використовувана - Q.

- Більше 80% домашніх сторінок у світовій павутині на англійській, для порівняння – наступна у рейтингу йде німецька мова – 4,5%, та японська – 3,1%.

Переваги знання іноземної мови:

1. Більшість сучасних фільмів виходять на англійській мові. Тому знаючи її, ви отримаєте можливість переглядати новинки кіно в оригіналі відразу після їх виходу. При цьому ви зможете насолоджуватися голосами улюблених акторів, а не голосами перекладача. Усі відомі серіали, які виходять спочатку мовою оригіналу – «Щоденники вампіра», «Слідство по тілу», «Форс–мажори або костюми в законі» та інші.

2. Всесвітня мережа стане для вас в 11 разів ширшою, адже сьогодні обсяг англомовного Інтернету приблизно в 11 разів перевищує обсяг україномовного. А якщо взяти до уваги нинішню інформаційну еру, і той факт, що інформація – це все, то висновок стає очевидним.

3. Музика. Якщо ви любите слухати музику, то 100% майже кожного дня зустрічаєтеся з іноземними хітами, якими пронизані практично всі вітчизняні радіостанції. Таким чином, знаючи англійську мову, можна отримати максимум насолоди і повністю відчувати ту чи іншу пісню.

4. Освіта високого рівня за кордоном. В тому випадку, якщо ви надумали навчатися в будь-якій іншій державі світу, то знання англійської мови є необхідним. Справа в тому, що більшість серйозних вищих навчальних закладів вимагають хорошого знання цієї мови.

5. Зростання по кар'єрній драбині. Якщо у вас в резюме графа «знання іноземних мов» заповнена фразою «вільне володіння англійською», то ви автоматично претендуєте на більш цікаву і престижну роботу. Цілком імовірно що вам доручать спілкування з партнерами по всьому світу, переговори з іноземними представниками компаній. Вас чекають захоплюючі зустрічі і закордонні відрядження – ось що може дати знання англійської мови на роботі.

ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО ПИТАННЯ

Отже, знання англійської мови надає можливість переглядати новинки кіно в оригіналі відразу після їх виходу, насолоджуватися голосами улюблених акторів, а не голосами перекладача ; одержати освіту за кордоном. Знання іноземної мови надає право автоматично претендувати на більш цікаву і престижну роботу.

III. АНГЛІЙСЬКА МОВА У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Етап вивчення професійної англійської мови можна умовно поділити на кілька етапів:

1. GeneralEnglish. На цьому етапі Ви вивчаєте загальні принципи англійської мови для щоденного спілкування у стандартних ситуаціях. Ви вивчаєте ази граматики, набуваєте навички читання текстів та підтримувати побутову бесіду.

2. ProfessionalEnglish. Цей етап розпочинається у ВНЗ на першому курсі й продовжується, зазвичай, як мінімум три роки з подальшим складанням іспиту з цього предмету. Процес навчання відбувається на базі таких підручників, як JustEnglishпід редакцією Ю.Л. Гуманової; Англійська для юристів під редакцією С.Шевельової, який вважається одним з провідних на сучасному етапі; «Англійська мова для юристів» під редакцією І.П. Липко та інші. Стандартний підручник з англійської мови для майбутнього юриста повинен включати до свого складу оригінальні тексти з економічних злочинів, із законодавчих аспектів, міжнародне право та захист прав людини (що є досить розповсюдженим аспектом на сучасному етапі розвитку нашої країни), а також торгівельному праві. Особливість цих текстів полягає в тому, що вони ґрунтуються на фактичному матеріалі, статтях з фахових журналів та газет, аутентичних документах.

Зазвичай, як показує практика, для досягнення високого рівня спілкування, розуміння та правильного застосування іноземної юридичної лексики, грамотному юристу-практику з достатнім рівнем підготовки та

знання іноземної мови, потрібно півтора-два роки тлінної праці. Але саме друга сходинка формує та закладає базис для подальшого кар'єрного розвитку.

3. **Advanced Professional English.** На цьому етапі вже працевлаштовані випускники ВНЗ працюють над поглибленим вивченням професійної англійської мови, що є невід'ємною частиною їхньої кожденої праці. Але на цьому етапі акцент робиться не на мові, а на англійському праві. Тобто людина, яка обирає такі курси має можливість поглиблено вивчити право країни через іноземну мову (у нашому випадку англійську). У Києві вже існують курси з англійського звичаєвого права за програмою **LegalAnalysisandWriting**. Такі курси дають по-перше, знання усної та письмової англійської лексики, по-друге, практичне оволодіння звичаєвим правом. Стандартно навчальний курс охоплює вивчення лексики права інтелектуальної власності, банківського, податкового, договірної та акціонерного права. Середня тривалість курсів 4 місяця два заняття на тиждень по дві години. Максимальний набір групи становить 10 осіб.

4. Найвищим етапом професійного оволодіння мовою є здача на отримання міжнародного сертифікату (IELTS (InternationalEnglishLanguageTestingSystem), CAE (CertificateinAdvancedEnglish) та FCE (FirstCertificateinEnglish)).

- З розвитком юридичної освіти в Україні популярність прийшла і до ILEC (InternationalLegalEnglishCertificate). Іспит ILEC – перший і єдиний міжнародно-визнаний іспит з юридичної англійської. Його створено з метою перевірки вміння юристів використовувати англійську в професійній сфері. Іспит повністю націлений на підтвердження саме знань англійської мови, а не на перевірку знань юриспруденції. ILEC - спільний продукт двох всесвітньовідомих організацій - TransLegal і синдикату Cambridge ESOL.

Серед компаній, що здійснюють підготовку до складання цього іспиту, можна назвати лінгвістичні центри **BusinessLink** (викладачі – англомовні юристи) та **GoldenStaff** (російсько- та україно-мовні викладачі з досвідом

роботи вюриспруденції). Навчання відбувається за Кембріджським виданням International Legal English.

Навіщо потрібно отримувати ILEC? Насамперед це підтвердження високого рівня володіння юридичною англійською для вашого роботодавця є одним з факторів промислу фірми. Під час пошуку нової роботи наявність ILEC буде перевагою для отримання заповітної посади. Крім того, це можливість знайти роботу за кордоном, адже ILEC визнається всією юридичною спільнотою (провідними юридичними компаніями світу, юридичними факультетами безлічі університетів, мовних центрів, асоціаціями юристів, а також державними структурами).

На цьому етапі постає питання, як саме потрібно організувати процес навчання у ВНЗ, щоб максимально ефективно отримувати необхідні знання з іноземної мови? Процес вивчення – складний й багатетапний. Мова – це живе середовище, живий організм, який має свої норми, закони та регулювання. Знаючи їх, можна значно спростити навчання та запам'ятовування матеріалу. Мова схожа на математику, хоча на перший погляд вони зовсім різні. Що є спільного у цих двох науках? І у першій, і й другій є свої аксіоми, на яких будується весь подальший процес засвоєння матеріалу. Одне правило, породжує інше. Навіть граматичні правила англійської мови, які зазвичай. Викликають найбільше труднощів, можна зобразити графічно через ось координат. А наглядний приклад завжди значно спрощує процес засвоєння. Взагалі, вивчення будь-якої іноземної мови включає такі етапи:

1. Комунікативне навчання – практичне оволодіння іноземною мовою в усній і писемній формах. Під час цього етапу студенти навчаються у групах, виконуючи ситуативні завдання на початок розмови, правильно та швидко реагувати на ініціативну репліку співрозмовника та підтримувати бесіду.

2. Ситуативно-тематичний етап. За змістом оволодіння мовою відбувається у межах тем, визначених програмою, а основною формою організації спілкування вважається мовленнєва ситуація.

3. Діяльнісний етап. Слухач цілеспрямовано оволодіє мовленнєвими діями з метою їх подальшого використання при розв'язанні певних завдань.

4. Соціокультурне спрямування навчального процесу. Цей етап забезпечується відповідними автентичними матеріалами.

Відповідно до комунікативно орієнтованого підходу до навчання іноземних мов пріоритет надається комунікативно спрямованим завданням і вправам, які забезпечують оволодіння мовою як засобом спілкування. Мовні вправи, які сприяють засвоєнню нормативного мовлення у фонетичному, лексичному і граматичному аспектах мають бути комунікативно спрямованими, відігравати допоміжну роль і, зазвичай, використовуватись у контексті з комунікативними завданнями і бути підпорядкованими їм.

Так, Н.Л. Замкова вважає, що головним принципом у формуванні навичок професійної діяльності є принцип професійної спрямованості змісту та процесу навчання. Вона стверджує, що цей принцип забезпечує ефективність формування професійних якостей, а саме комунікативних умінь у майбутніх спеціалістів. «Реалізація цього принципу можлива за умов виконання чотирьох підпринципів: моделювання професійно-комунікативної поведінки в ситуаціях професійної діяльності; особистісно-орієнтованого спілкування в процесі вивчення іноземної мови; рольової організації навчального матеріалу та навчального процесу; урахування вікових та індивідуальних особливостей» [1, с. 94].

ВИСНОВКИ ДО ТРЕТЬОГО ПИТАННЯ

Таким чином, для досягнення високого рівня спілкування, розуміння та правильного застосування іноземної юридичної лексики, грамотному юристу-практику з достатнім рівнем підготовки та знання іноземної мови, потрібно півтора-два роки тлінної праці. Але саме друга сходинка формує та закладає базис для подальшого кар'єрного розвитку.

ВИСНОВКИ ЗА ТЕМОЮ

1. Іноземна мова – самостійна галузь лінгвістичного знання, що передбачає вивчення сутності й особливостей певної іноземної мови.

2. Вивчення мови – процес тривалий і має відбуватися інтенсивно. Один з провідних юристів країни вважає, що варіантів отримання та вдосконалення знань з іноземної мови так само безліч, як і курсів, проте найкращого засвоєння та здобуття практичних навичок у мовній сфері можна досягнути під час її активного використання. Під час читання статті або документа, написаних іноземною мовою, студента повинно цікавити насамперед не мова, а зміст прочитаного.

3. Мови потрібно сприймати як засіб, а не самоціль.

4. Мета навчання іноземної мови у немовних вищих навчальних закладах – формування у студентів іншомовної професійно-спрямованої комунікативної компетенції – умінь і навичок здійснювати спілкування в усній і письмовій формі у межах професійної сфери і тематики, визначених програмою для кожного фаху, дотримуючись традицій і норм, усталених у країні, мова якої вивчається.

5. Мова – це живе середовище, живий організм, який має свої норми, закони та регулювання. Знаючи їх, можна значно спростити навчання та запам'ятовування матеріалу.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Що вивчає іноземна мова?
2. Яке місце займає англійська мова у світовому просторі?
3. Які етапи вивчення іноземної мови існують?
4. Які особливості саме англійської мови?
5. Для якої кількості людей англійська мова є рідною?
6. Скільки компонентів входить до іншомовної комунікативної компетенції?
7. Яка мета навчання іноземній мові у немовних вищих навчальних закладах?

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ДАНОЇ ТЕМИ

Під час лекції розглядаються лише базові, основоположні теоретичні поняття та риси загальної теорії держави і права як комплексної науки, її загальної структури, предмету.

При підготовці теми, студентам слід враховувати різнобічні наукові підходи до визначення, класифікації та розуміння деяких питань.

Серед них слід виділити: основні функції загальної теорії держави і права, зокрема, - пізнавальну, евристичну, прогностичну, організаційно-практичну, ідеологічну.

Для вдалого засвоєння цієї теми, студентам (слухачам) рекомендується звернутись не лише до базового (обов'язкового) списку літератури, а й до інших наукових джерел, які можна знайти у бібліотеці університету або у книжковому фонді навчально-методичного кабінету кафедри загальноправових дисциплін.

Так, під час розгляду теми, слід, також, використовувати наукові праці як українських, так і зарубіжних вчених.